

Tfy-56.102 Moderni Fysiikka II, 1. välikoe 6.3.1992

- Selosta lyhyesti käsitteet:
  - Hadroni
  - Neutrinon ja antineutrinon ero
  - Blochin teoreema
  - Luminisenssi
  - Fotofissio
  - Tensorivoima
- Laske Weizsäckerin semiempiirisen massakaavan avulla peiliytimien, joiden massat ovat $M(Z, N; A)$ ja $M(N, Z; A)$, massaero. Oleta pariton ydin. Protonin massa olkoon m_p ja neutronin massa m_n . Mikä aiheuttaa peiliytimien massaeron? Johda tuloksesta arvio ytimen säteelle.
- $^{32}_{15}\text{P}$ hajoaa rikiksi ($Z=16$) puoliintumisajalla 14.55 d.
  - Kirjoita hajoamiskaavio täydellisenä.
  - Kuinka aktiivinen on 1 μg ^{32}P -näyte ($N_A = 6.02 \times 10^{23}$ /mooli).
  - Sijoita nukleonit ytimen kuorimallin tasoille ja merkitse näkyviin ydinmuutos, joka fosforin radioaktiivisessa hajoamisessa tapahtuu. Tasojen järjestys on $1s_{1/2} 1p_{3/2} 1p_{1/2} 1d_{5/2} 2s_{1/2} 1d_{3/2} 1f_{7/2} 2p_{3/2} \dots$.
- Kevyen π^0 -mesonin massa on 134.97 MeV. Tätä keveämpiä hiukkasia ovat ainoastaan myonit (105.66 MeV) ja elektronit (0.511 MeV) (likimain) massattomien hiukkasten ohella.
  - Mikä voisi olla π^0 :n kvarkkirakenne?
  - Päättele säilymlakien sekä energiataarkastelun perusteella π^0 :n hajoamiskanavat.
  - Mitkä säilymlait pätevät/rikkoutuvat sellaisessa hajoamiskanavassa, jossa syntyy μ^- -myoni?
- Hopean johtavuus huoneenlämmössä on $6,14 \times 10^7 / \Omega\text{m}$. Johtavuuselektronien tiheys on $6 \times 10^{28} \text{ m}^{-3}$. Arvioi relaksaatioaika τ , ferminopeus ja makroskooppinen sirontavaikutusala Σ_s . Laske myös elektronien keskimääräinen vapaa matka l_s .

Vakioita: $1 \text{ amu} = 1.6604 \cdot 10^{-27} \text{ kg}$, $h = 6.6256 \cdot 10^{-34} \text{ Js}$, $m_e = 9.109 \cdot 10^{-31} \text{ kg}$,
 $e = 1.6021 \cdot 10^{-19} \text{ C}$.

R. Salomaa